

Professors and Typology of Time: Phenomenological Studying of the Experience of Time among Faculty Members of University of Guilan

Peyman Tavakoli^I, Ali Yaghoobi-Chooobari^{II}, Hamid Ebadollahi-Chanzanagh^{III}, Sina Jahandideh^{IV}

<https://dx.doi.org/10.22084/CSR.2024.28215.2224>

Received: 2023/06/27; Accepted: 2023/11/06

Type of Article: Research

Pp: 257-287

Abstract

University as the central place of thinking in the society has had more anxiety with respect to time and temporality in encountering with emergence of industrial revolution and mechanical (clock) time and eventually the current technological revolution. The purpose of this article is the studying of experience of time among faculty members of university of Gilan in Iran. The methodological approach is qualitative by using phenomenological method according to Van Manen's analysis view. The studied population is all of employed faculty members of university of Guilan. The purposeful sampling and snowball sampling have been simultaneity used for choosing samples. In the following, data gathering technique is semi structured interview which concluded after doing deep interviews with 25 persons and attaining theoretical saturation. According to data, faculty members experience 7 types of time in the academic life that include qualitative time, acceleration time, structural time, compressed time, educational time, research time and studying time. These times exist simultaneity and contradictorily with each other, but represent opposition between acceptance and refusal of dominant time regime in the university. This opposition expresses asynchrony that leads to more convergence in spite of more resistance.

Keywords: Academic Life, Acceleration Time, Educational Time, Research Time, Structural Time.

I. Ph.D. Candidate of Cultural Sociology, Department of Sociology, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran

II. Associate Professor of Sociology, Department of Sociology, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran (Corresponding Author). **Email:** a.yaghoobi@guilan.ac.ir

III. Associate Professor of Sociology, Department of Sociology, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran

IV. Assistant Professor, Department of Persian Literature, University of Farhangian, Guilan Campus, Rasht, Iran

Citations: Tavakoli, P.; Yaghoobi, A.; Ebadolhi, H. & Jahandideh, S., (2024). "Professors and Typology of Time: Phenomenological Studying of the Experience of Time among Faculty Members of University of Guilan". *Two Quarterly Journal of Contemporary Sociological Research*, 12(23): 257-287. doi: [10.22084/CSR.2024.28215.2224](https://dx.doi.org/10.22084/CSR.2024.28215.2224)

Homepage of this Article: https://csr.basu.ac.ir/article_5499.html?lang=en

1. Introduction

Time is an interdisciplinary matter that has been object of different disciplines including philosophy, literature studies, religion studies, sociology, psychology, management, political science, physics and etc. Time is not only a necessary aspect of change but also stability, since latter is nothing but an awareness that something has remained stable whilst its surrounding environment, even the components within, have changed (Adam 1990:9). Society forces the person to develop a biographic time. This biographic time is marked by individual's 'status passage' (Glaser and Strauss 1971) through the various positions and identities available in society (Lewis and Weigart 1981:89) In actuality, all individuals live simultaneously in more than one world (Wagner 1983:72) According Berger and Luckman (1991), the experience of life-world, creating different various universes and the meaning of time could be construed with various knowledge's including: pre-theoretical knowledge, theoretical knowledge, explicit theories and theoretical tradition. In this research the meaning of time is studied through phenomenology in life world of university. In the other words, the social world is multilayered, and one of the important tasks of a phenomenological sociology is to conduct a careful analysis of these different strata (Zahavi 2019:108). Also, university as a modern institution has its own experiences of time. Exactly, as a life world it has spaces and horizons to present to human subjectivity. In fact, as conscious beings we always inhabit the life-world (Moran 2000:182).

The human experience of world generally and Homo Academus particularly have been affected by ICTs. In other words, communication technologies have made the distance from a concrete idea to an abstract idea temporally and spatially. According to scientific perspectives the different disciplines have had various experiences of adoption or resistance. Faculty members are the metaphor and symbol of these transformations. Their understanding and cognition represent the experience of scientific life in Iran. University of Guilan has 10 facilities, one academic campus (Pardis) and 2 research centers (The Caspian Sea Basin Research Center and The Guilanology Research Center) with more than 600 faculty members who work in the teaching and researching areas. The main question is: How Faculty members experience time in the scientific life?

2. Method and Materials

In this study the interpretive phenomenology has been used by focusing on the Max Van Manen's approach for analyzing data. According Van Manen, it does not make much sense to ask how large the sample of interviewees, participants, or subjects should be or how a sample should be composed and proportioned in terms of gender, ethnicity, or other selective considerations (Van Manen 2014:353). But with considering that the studying is done in the domain of sociology and social science, purposeful, snowball and maximum variation sampling have been used simultaneously, therefore the studied population were purposefully selected regarding faculty, department, science ranking, faculty title, and gender in order to have maximal variation. Consequently the selection of the studied population was concluded after attaining similar meanings and theoretical saturation in the 25 interviews. The participants' disciplines were sociology, political science, bio system mechanics, psychology, mathematics, chemistry engineering, management, Persian language and literature, sport physiology, research and art, urban

planning, biochemistry, linguistics, jurisprudence, Arabic language and literature, geography, electrical engineering, comparative literature and sport science.

The semi-structured technique was used for collecting data. The time and place of interviews were determined by sending emails and calling in order that participants could express their stories as much as possible in their favorite time and environment so that creditable data could be gathered. Finally, in phenomenological research, credibility is more important than reliability.

3. Discussion

18 man and 7 woman, 10 assistant professors, 13 associate professors and 2 professors from 7 faculties and 20 departments participated. In terms of composition, 5 persons are under 45 years, 13 persons are from 46 to 55 years and 5 persons are above 55 years. After them activation, findings were categorized into 2 subthemes of structural time including educational, research and organizational times and of non-structural time including qualitative, compressed, acceleration and studying times.

4. Structural time

Organizational time: this temporal framework influences on how people schedule their time in the organization. According to participants' views, organizational time is that part of time that faculty member does requested activities from university based on its temporal rhythm and framework.

Educational time: This kind of time is not subject to individual's volition who may be increase or decrease it, rather only could manage it in term of university. But the important matter is many educational hours that faculty members should appropriate their time to it. The important point is its structural framework and this kind of time must be scheduled.

Research Time: this kind of time is one of dominant spend time in the academic life. It is spend in different ways. Some of it is devoted to research activities in term of students' treatises. In fact, this kind of time is somehow an objective time that is not under individual's domination but rather should be appropriated according to the calendar of university.

5. Non-structural time

Acceleration time: Regarding to workloads and external expectations, the concern of faculty member is to do workloads in his limited time. In fact, they attempt to use their time optimally. This kind of scheduling is not only doing organizational tasks in the scope of organizational time but includes the transmission of their tasks to home. In other words, the faculty members' space is subjected to little time and their workloads, then space loses its existential meaning.

Qualitative time: this kind of time could be derived from the temporal reactions of faculty members regarding to dominant temporal structure in the university. The meaning of this kind could be founded in a typical resistance and attempting to not submitting. This temporal framework addresses individual's inner world in confronting to university. Thus, he/she tries to somehow understand his/herself with world and rethinks about his/her experiences in confronting to university.

Compressed time: It can be defined as a team that individual is forced to overlook some of his/her works regarding too little temporal budge in order to attain desired targets. This means weather works should be done incompletely or prioritry to secure his/her position in scientific life. This compressed could be seen in signifying academic life as time shortage. Put in differently, academic life is synonymous of time shortage.

Studying time: In the scientific life, studying is undeniable in anyway. The important matter is that studying times are not invariable. This means that there is not the given times for studying during a day. This kind of time is subjected to scientific life as well as family life. However, it could be derived that studying time is construed as a moral principle regarding to profession. It means faculty members study in any temporal condition.

6. Conclusion

The manning of time is different based on gender, scientific title and special discipline as studying time is less notable in sight of woman faculty members because of double role namely motherhood and wifehood as well as in sight of assistant professors because of role expectations at start of employing. Furth more, time compressed is less notable for professors, because they can juggle with time based on their academic experiences. However, acceleration time is prevalent between all of faculty members regarding to gender, scientific title and discipline and all of them have an acceleration sensation, but the significant point is noteworthiness of qualitative time between faculty members of department of literature and humanities in comparative to other faculties.

According to phenomenological typology of time, in fact academic time could be named a synchronous asynchrony of adoption and resistance. Adoption is parallel to domination of modern temporal order on human subjectivity. This kind of order attempts to formulate human life policies generally and homo academes particularly. The tangible form of this kind of adoption exist in the acceleration and organizational times. In contrast, homo academes attempt to impose his/her concerns, desires and volition on the world and time in term of temporal resistance, namely through deviation from existing structure of university as one of symbols of modern structure to ascertain his/her own being-in-the world. But the core contradiction of asynchrony is that more resistance simultaneously leads to more adoption.

Acknowledgment

finally we acknowledge from all of faculty members of university of Guialn who participated in this research actively and sincerely.

Observation Contribution

According to the extraction of the article from the doctoral dissertation, the first author was responsible for the research and writing, under the supervision of the second author as a supervisor, and the third and fourth authors had the role of advisors.

Conflict of Interest

This article has not been financially supported by any organization.

اساتید دانشگاه و سخن‌شناسی زمان: مطالعه پدیدارشناسانه تجربه زمان در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه گیلان

پیمان توکلی^I، علی یعقوبی^{II}، حمید عبادالله‌ی چندانق^{III}، سینا جهاندیده^{IV}

شناسه دیجیتال (DOI): 10.22084/CSR.2024.28215.2224

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۰۶، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۱۵

نوع مقاله: پژوهشی

صفحه: ۲۵۷-۲۸۷

چکیده

دانشگاه به عنوان کانون اصلی اندیشه در جامعه، دل مشغولی بیشتری نسبت به زمان و زمان‌مندی در مواجهه با ظهور اقتصاد سرمایه‌داری و زمان مکانیکی (ساعتی) در عصر مدرن و انقلاب تکنولوژیکی متأخر داشته است. هدف این پژوهش، مطالعه تجربه زمان در میان اعضای هیأت علمی دانشگاه گیلان است. از لحاظ روش‌شناسی روش این پژوهش، کیفی و رویکرد آن پدیدارشناسی است. روش تحلیل در این پژوهش روش فان‌مان است. جامعه آماری این پژوهش کلیه اعضای هیأت علمی شاغل در دانشگاه گیلان هستند. برای انتخاب نمونه‌ها از روش‌های نمونه‌گیری هدفمند و گلوله بر夫ی به طور هم‌زنمان استفاده شده است. تکنیک جمع‌آوری اطلاعات مصاحبه نیمه ساختاریافته است که پس از مصاحبه عمیق با ۲۵ نفر عضو هیأت علمی دانشگاه گیلان و اشباع نظری انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اعضای هیأت علمی دارای هفت نوع زمان در زیست دانشگاهی هستند. این هفت نوع عبارتنداز: زمان کیفی، زمان شتاب، زمان ساختاری، زمان فشرده، زمان آموزشی، زمان پژوهشی و زمان مطالعه. این زمان‌ها به صورت هم‌زنمان و به‌شکل متناقض در دانشگاه وجود دارند؛ اما تقابل میان پذیرش یا انکار زمان غالب در سیستم دانشگاه را بازنمایی می‌کنند. این تقابل بیان‌گریک ناهم‌زنمانی است که مقاومت بیشتر فرد را هم‌زنمان به هم‌گرایی با شتاب بیشتری سوق می‌دهد.

کلیدواژگان: زیست دانشگاهی، زمان آموزشی، زمان پژوهشی، زمان ساختاری، زمان شتاب.

I. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

II. دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول).

Email: a.yaghoobi@guilan.ac.ir

III. دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

IV. استادیار گروه ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس گیلان، رشت، ایران.

ارجاع به مقاله: توکلی، پیمان؛ یعقوبی، علی؛ عبادالله‌ی چندانق، حمید؛ جهاندیده، سینا، (۱۴۰۲). «اساتید دانشگاه و سخن‌شناسی زمان: مطالعه پدیدارشناسانه تجربه زمان در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه گیلان». پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر،

doi: 10.22084/csr.2024.28215.2224.۲۵۷-۲۸۷

صفحة اصلی مقاله در سامانه نشریه: https://csr.basu.ac.ir/article_5499.html?lang=fa

۱. مقدمه

زمان امری بین‌رشته‌ای است که مورد توجه رشته‌های مختلف از قبیل: فلسفه، ادبیات، دین، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، مدیریت، علوم سیاسی، فیزیک و... قرار گرفته است. زمان نه تنها وجهی ضروری برای تغییر، بلکه هم‌چنین برای ثبات است؛ زیرا ثبات چیزی غیر از این آگاهی نیست که برخی چیزها ثابت مانده، درحالی‌که محیط اطراف و اجزاء درون آن تغییر یافته‌اند؛ به علاوه تغییر و ثبات، زمان برای نظم بخشیدن ضروری است (آدام، ۱۹۹۰: ۹). در این باره «آکوست کنت»^۱ برای تبیین آن از دو مقوله ایستادی‌شناسی و پویایی‌شناسی^۲ اجتماعی استفاده کرده است (کینلاک، ۱۳۹۳: ۹۶). زمان به شکل اجتناب‌ناپذیری با بازاندیشی انسانی^۳ و توانایی برای خودآگاهی دارای پیوند است (آدام، ۱۹۹۰).

جامعه یک نقشهٔ راه زمانی، برای اشخاص بنیاد می‌نهد و ما از طریق این نقشهٔ راه، جداول زمانی مناسب را استنتاج می‌کنیم. جداول زمانی هر فرد را به ساختن یک بیوگرافی از طریق گذار از موقعیت‌های نسبتاً تعیین شده به وسیلهٔ طبیعت یا مهمنتر از آن از طریق ساختارهای قراردادی زندگی اجتماعی، وادر می‌کند. این زمان بیوگرافیک^۴ از طریق گذار واقعیت‌های فرد در خلال جایگاه و هویت‌های در دسترس جامعه، نشان داده می‌شود. دسترس پذیری این جایگاه‌ها، مشخصاً از طریق سن کرونولوژیک^۵، جنس، نژاد و طبقهٔ اجتماعی تأثیر می‌پذیرد. چنین عواملی تعیین می‌کنند که در چه نقطه‌ای در زیست اجتماعی این جایگاه‌ها و هویت‌ها برای فرد قابل دسترسی هستند (لوئیز و وایگارت، ۱۹۸۱: ۸۹)؛ درواقع همهٔ افراد هم‌زمان در بیش از یک جهان زندگی می‌کنند. آن‌ها ممکن است به این امر توجه نکنند، زیرا با زندگی در یک زمینهٔ خاص فعالیت‌ها، افراد تمایل دارند خود را کاملاً وقف آن کنند؛ بنابراین هر یک از این جهان‌ها را به عنوان یک کل تجربه می‌کنند، حداقل در طول دوره‌ای که در آن زمان را سپری می‌کنند. جهان‌های کار، خانواده وجود دارند. اما در سرکار، خانه و در بازی، افراد خود را به عنوان همان انسان می‌بینند. جهان‌ها ممکن است تغییر کنند؛ هویت ثابت می‌ماند یا به عنوان امری ثابت تجربه می‌شود (واگنر، ۱۹۸۳: ۷۲).

تجربهٔ زیست جهان^۶، خلق انواع جهان و معنای زمان را می‌توان از دیدگاه «برگر» و «لاکمن»^۷ در نسبت با انواع دانش که عبارتنداز: دانش بدوى و پیشانظری، دانش گزاره‌های نظری، نظریه‌های واضح و روشن و سنت نظری تعبیر کرد. دانش‌های مورداشاره حاصل نوع مواجهه انسان با جهان و یا به تعبیری زیست جهان هستند، که می‌توان امر زیسته^۸، شهود^۹، تجربهٔ بیکنی^{۱۰} و تجربهٔ سلبی^{۱۱} یا پدیدارشناسانه را از هم‌دیگر تفکیک کرد. در دانش بدوى و پیشانظری انسان برمبنای امر زیسته به درک

از زمان به صورت طبیعی دست می‌یابد. در گزاره‌های نظری انسان از طریق شهود و امر زیسته به درکی الهیاتی از زمان دست پیدا می‌کند. در نظریه‌های واضح و روشن با وجود حضور شهود و امر زیسته، اما کم رنگ شدن آن‌ها انسان از طریق تجربه انسان به معنایی از زمان، یعنی درک زمان خطی^{۱۴} (سکولار) دست می‌یابد. در این نوع از دانش تجربه در معنای فلسفه بیکن^{۱۵} صورت می‌گیرد که به معنای دانش پیشینی است که در مواجهه با واقعیت عینی تأیید یا رد می‌شود. بارزترین نمود این نوع تجربه را می‌توان در مکاتب پوزیتیویستی غالب در عصر مدرن، علی‌الخصوص مفهوم ابطال پذیری «پوپر»^{۱۶} یافت (زهاوی،^{۱۷} ۲۰۱۹، ۲: ۲۰۱۹). در ارتباط با عینیت پدیدارشناسانه از مفهوم در-جهان بودن^{۱۸} «هایدگر» در نسبت میان عینیت و مواجهه با جهان می‌توان نامبرد که فهم پذیری و عینیت شیء بر مبنای مواجهه با جهان است، اما عینیت پیش‌فرضی برای مواجهه نیست (هایدگر،^{۱۹} ۱۹۸۵: ۱۹۰). از سوی دیگر، پدیدارشناسی با نقد علم‌گرایی و تقلیل‌گرایی سوژه و جهان را نه تنها دو امر مجزا و لاینفک نمی‌داند، بلکه به درهم‌تنیدگی آن‌ها باور راسخ دارد. زیست‌جهان تجلی ایده‌های درونی سوژه نیست و سوژه هم یک لوح سفید نیست که در مواجهه با زیست‌جهان، ویژگی‌ها و مشخص‌های آن در روی تجلی بیابد، بلکه سوژه و زیست‌جهان دارای پیوندی سلبی و تعدیل‌گر متداوم هستند.

در رویکرد پدیدارشناسانه امر اجتماعی نه یک واقعیت عینی و واحد، بلکه یک امر چندلایه و متغیر است؛ به عبارت دیگر، جهان اجتماعی چندلایه است؛ یکی از مهم‌ترین کارهای جامعه‌شناسی پدیدارشناسانه تحلیل دقیق این لایه‌های مختلف است (زهاوی، ۲۰۱۹: ۱۰۸). دانشگاه هم به عنوان یک نهاد مدرن تجربه‌های زمانی خود را دارا است. پدیده‌های جهانی دیجیتال شدن، جهانی شدن و خصوصی شدن به یک جهان دانشگاهی اشاره دارند که به وسیله تولید سریع، مصرف‌گرایی، خصوصی شدن و کارایی بوروکراتیک مشخص می‌شود که تأثیر ترکیبی آن‌ها در حال تغییر دادن هستی دانشگاه‌ها، روابط آن‌ها با دانش و هم‌چنین افراد، تعامل با دیگران و فعالیت‌های آموزشی است (گیبس^{۲۰} و همکاران، ۲۰۱۵: ۵)؛ بنابراین دانشگاه و اعضای هیأت علمی دانشگاه در معنایابی و معناسازی زمان به عنوان یکی از چندین لایه جامعه مورد مطالعه قرار خواهد گرفت. درواقع، دانشگاه برای این افراد فضا و زمانی را فارغ از دغدغه‌های بلاواسطه کنش اجباری در جهان اجتماعی فراهم می‌کند (وب^{۲۱} و همکاران، ۲۰۱۴: ۲۰۵). به یک معنا، دانشگاه به عنوان یک زیست‌جهان فضاهای و افق‌هایی برای تجربه سوژه انسانی ارائه می‌کند. درواقع، ما به عنوان هستی‌های آگاه همیشه در زیست‌جهان ساکن هستیم، که از پیش به ما ارائه و به عنوان یک امر واحد تجربه می‌شود (موران^{۲۲}، ۲۰۰۰: ۲۰۰۰). با پیشرفت علم و پیدایش تکنولوژی‌های ارتباطی و اطلاعاتی تجربه انسان از

جهان به صورت کلی و انسان دانشگاهی از زیست-جهان دانشگاه به صورت خاص تحت تأثیر قرار گرفت؛ به عبارت دیگر، تکنولوژی‌های ارتباطی مفهوم فاصله را هم از لحاظ زمانی و هم از لحاظ مکانی از یک امر عینی به یک امر انتزاعی تبدیل کردند. زیست جهان مملو از تجربه‌های هم‌زمان شد و کنش‌ها و تعاملات شتاب بیشتری یافتند. یکی از مهم‌ترین تغییرات در تجربه زمان و معناکاوی آن ازسوی سوژه انسانی صورت گرفته است. بر این مبنای خلق معنا و پیکربندی ساختار اجتماعی در نسبت با تجربه زمان دچار تغییر و تحولات زیادی گردیده است. در ساحت دانشگاه رشته‌های مختلف با توجه به رویکرد علمی خود دارای تجارت پذیرش و مقاومت گوناگونی بوده‌اند. در این فرآیند، اعضای هیأت علمی دانشگاه استعاره و نماد علم در دانشگاه محسوب می‌شوند. فهم و شناخت تجربه زمانی این سخن از افراد بازنمایی‌کننده تجربه زیست علمی در ایران است. دانشگاه گیلان در حال حاضر (۱۴۰۰) با ۱۰ دانشکده و یک واحد پردیس و دو پژوهشکده (حوضه‌آبی دریای خزر و گیلان‌شناسی) با بیش از ۶۰۰۰ عضو هیأت علمی، بالغ بر ۱۷۲۱۸ هزار دانشجو، ۷۲۷۱ نفر پسر (۴۲٪) و ۹۹۴۷ دختر (۵۷٪) و به عنوان بزرگ‌ترین مراکز آموزش عالی در منطقه شمال کشور ایران مشغول به فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی است.

پرسش پژوهش: پرسش اساسی پژوهش آن است که چگونه اعضای هیأت علمی دانشگاه در بستر زیست علمی زمان را تجربه می‌کنند؟

۲ پیشینهٔ پژوهش

درباره زمان، مطالعات زیادی صورت گرفته است از فلسفیدن درباره زمان تا کارهای پژوهشی در جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی، مدیریت، علوم تربیتی، مطالعات فرهنگی و مطالعات رسانه که هر کدام با توجه حوزه مفهومی خود به مطالعه آن پرداخته‌اند. با توجه به کنکاش‌هایی که در منابع مختلف داخلی صورت گرفت، موضوع تجربه زمان در دانشگاه به صورت مستقیم موضوع هیچ مطالعه‌ای در داخل نبوده است. در این راستا می‌توان به پژوهش‌های زیر در حوزه علوم اجتماعی در زندگی روزمره شهروندان نام برد.

«جمشیدی» (۱۴۰۱) با عنوان «زمان و زیست زنان خانه‌دار: پدیدارشناسی تجربه زندگی روزمره زنان خانه‌دار شهر رشت»، پژوهش مشترک «عبداللهی» و همکاران (۱۳۹۷) با عنوان «درک اجتماعی از زمان: مطالعه مقایسه‌ای بین ارامنه و مسلمانان شیعه»، «ذاکری نصرآبادی» و همکاران در رساله دکتری (۱۳۹۷) با عنوان «واکاوی نظام معنایی شهروندان اصفهانی از زمان (تحلیل جامعه‌شناختی زمان‌مندی روزمره در

گروه‌های اجتماعی) با استفاده از رویکرد پدیدارشناسانه، «پژوهش مشترک «طالبی» و «زوارموسوی» (۱۳۹۱) با عنوان «درک اجتماعی از زمان و عوامل شکل‌دهنده آن» به مطالعه درک مفهوم زمان برمنای رويکرد برساختگرایي با استفاده از روش زمينه‌اي، «جهانديده» (۱۳۹۱) در مقاله‌اي با عنوان «زمان، هويت و روایت: چگونگي فهم زمان در روایت‌های تخیلی غرب و ایران». در این میان با توجه به میدان دانشگاه به عنوان حوزه تحقیق تنها یافته‌های «حامد طاهری‌کیا» (۱۳۹۷) به صورت غیرمستقیم نشان می‌دهد که اولویت استاد ایرانی گذراندن زمان در حوزه تخصصی است و او نسبت به ضرورت مصرف آثار فرهنگی و هنری، نه تنها آگاهی ندارد، بلکه در وضعیت بحرانی به سر می‌برد؛ هم‌چنین محقق صرفاً به توصیف مسأله پرداخته و به شکل کلی و ژئوگرافیک به سخن‌نامه زمان نپرداخته است.

در پژوهش‌های خارجی از قبیل: «نونان»^{۲۵} (۲۰۱۵) «زمان اندیشه، زمان پول و شرایط زمانی آزادی دانشگاهی»، «وستال»^{۲۶} (۲۰۱۵) «شتاب می‌کشد، شتاب به وجود می‌آورد: شتاب محدودکننده و توابانبخش در زیست کاری دانشگاهی»، وستال (۲۰۱۳) «زندگی دانشگاهی در مسیر شتاب: تجربه زمان و شتاب در دانشگاه بریتانیایی»، «یلوژیکی»^{۲۷} (۲۰۱۳) «مرز میان کار و زندگی در دانشگاه فراشتاب»، «لیائو»^{۲۸} و همکاران (۲۰۱۳) «تعريف اجتماعی زمان برای دانشجویان دانشگاه»، «منزیس» و «نیوسان»^{۲۹} (۲۰۱۷) «زمانی برای اندیشیدن نیست: زندگی دانشگاهیان در دانشگاه شبکه‌ای جهانی»، «آکر» و «آرمنتی»^{۳۰} (۲۰۱۴) «بی‌خوابی در دانشگاه» مسأله تجربه زمان‌گویا در اروپا و آمریکا با توجه به این که تجربه آغازین با تحولات مدرن هم به لحاظ اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک داشته‌اند برجسته‌تر بوده و خیلی پیش‌تر به موضوع پژوهش‌های علمی تبدیل شده است؛ هم‌چنین هرکدام به مطالعه تجربه زمان در میدان دانشگاه برمنای تحولات اقتصادی و تکنولوژیک پرداخته‌اند. از لحاظ روشی وجه مشترک پژوهش حاضر و پژوهش‌های ذکر شده رویکرد روش‌شناسانه آن به لحاظ کیفی بودن است. در پژوهش‌های خارجی تحلیل تجربه زمان برمنای نظریه شتاب جامعه مدرن صورت گرفته است. پژوهش حاضر به تحلیل تجربه زمان در میان اعضای هیأت علمی دانشگاه پرداخته است؛ البته تحولات جامعه به لحاظ اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک مدنظر است. اگرچه به شتاب جامعه هم پرداخته می‌شود، اما ضروتاً به عنوان رویکرد خاص درنظر گرفته نمی‌شود، بلکه به تجربه زمان از لحاظ پدیدارشناسانه آن چنان‌که زیسته می‌شود، نگریسته می‌شود. در پایان این پژوهش، تنها به لحاظ سخن‌نامه با کار «اویلی-هلنا یلوژیکی» و «هانس مانتیلا»^{۳۱} (۲۰۱۷) وجه اشتراک دارد با این تفاوت که میدان آن تجربه اعضای هیأت علمی دانشگاهی در ایران است.

۳. چارچوب مفهومی

مسئله زمان از همان بدو پیدایش جامعه‌شناسی هم به صورت ضمنی و هم آشکارا به آن پرداخته شده است. مفهوم زمان در میان نظریه‌های جامعه‌شناسی مدرن و پست‌مدرن به یک دال مرکزی در باب فهم جامعه تبدیل شده است. از نظر «دورکیم» «مفهوم زمان برای گروه، زمان مشترک یا به عبارتی زمان اجتماعی است. تقسیم‌بندی آن بر مبنای روز، هفته، ماه، سال و... دارای طبیعت عمل‌گرایانه است و با دوره‌بندی مناسک، جشن‌ها و مراسمات عمومی مطابقت دارد. یک تقویم ریتم‌های امر جمعی را بیان می‌کند و هم‌زمان دارای کارکرد تضمنی قاعده‌مندی است (بک^{۳۲}، ۱۹۹۴: ۱۰۱). اهمیت زمان را می‌توان در نزد «وبر»^{۳۳} بیشتر احساس کرد؛ هنگامی که سرمایه‌داری در غرب از زهدگرایی کالوینستی به سمت زهدگرایی سکولار حرکت کرد که در آن فرد و اکنونیت وی در رهایی و رستگاری آینده وی نقش محوری می‌یابد. پیش‌فرض‌های پیش‌بینی‌پذیری و محاسبه‌پذیری در نیاز به وقت‌شناسی به عنوان یکی از فضیلت‌های ستوده‌شده اخلاق پروتستانی نمود پیدا کرد (آدام، ۲۰۰۴: ۴۳). از دیدگر نظریه‌پردازان مدرنیسم در حوزه جامعه‌شناسی می‌توان به «جرج زیمل»^{۳۴} اشاره کرد. وی فرآیند مدرنیسم را به عنوان تعلیق تعادل میان اصول جهان‌شمول حرکت و ثبات به نفع نخستین و هم‌چنین به عنوان فروپاشی ریتم‌های ثابت به نفع تداوم تغییر درک می‌کند؛ بنابراین پول برای وی بروز نمادین ویژگی حرکت مطلق جهان است (زرا^{۳۵}، ۲۰۱۶: ۱۰).

مفهوم زمان در میان نظریه‌های جامعه‌شناسی مدرن و پست‌مدرن به یک دال مرکزی در باب فهم جامعه تبدیل شده است. از دیدگاه هارتмот رُزا جامعه مدرن می‌تواند به عنوان یک جامعه‌شتاب به این معنا فهمیده شود که یک پیوند ساختاری و فرهنگی بسیار مشروط هر دو شکل از شتاب، یعنی شتاب تکنولوژیک و افزایش جریان زندگی را به واسطه کمبود مزمن منابع زمانی و هم‌چنین پیوندی مستحکم میان شتاب و رشد را نشان می‌دهد. این امر دلالت بر این دارد که میانگین سرعت رشد که به عنوان افزایش مقدار کلی کالاهای تولید شده، ارتباطات، فواصل تحت پوشش و... تعریف می‌شود از میانگین سرعت شتاب پیشی می‌گیرد (همان: ۶۸)؛ بنابراین تغییر به تدریج سریع‌تر می‌شود و اکنون به عنوان وضعیتی که گذشته را از آینده متمایز می‌کند به شکل فرازینده‌ای متراکم می‌شود (همان: ۴۶۳-۴۶۲). به باور «نووتونی»^{۳۶} فضا و افق تجربه هستی انسانی کنونی در چارچوب اکنون بسط یافته شکل می‌یابد. اکنون بسط یافته که دیگر نمی‌تواند در یک گشودگی خطی آینده پیوسته ادراک شود؛ بنابراین باقیستی ضرورتاً ساختار زمان چرخشی را دوباره ارزیابی و جذب کند. جهت پیکان زمان مسلماً به سمت جلو پیش می‌رود، اکنون از چرخه‌های تکرارشونده زیادی ساخته می‌شود (نووتونی، ۱۹۹۶: ۵۴).

دوباره می‌شوند (واگنر، ۱۹۸۳: ۵۵). به گفته «هوسرل»^{۴۱} همه تجربه‌ها، تجربه‌های آگاهانه هستند، این گزاره به شکل‌آخص با توجه به تجربه‌های نیتمند به ما می‌گوید که آن‌ها نه تنها آگاهی از چیزی هستند و به معنای دقيق -نه تنها هنگامی که ابزه‌های یک آگاهی بازارندیشانه هستند- حضور دارند، بلکه هنگامی که موضوع بازارندیشی نیستند از پیش به عنوان یک پیش‌زمینه حضور دارند و بنابراین در اصل و در ابتدا در یک معنای همانندی، برای ادراک هم‌چون اشیاء ملاحظه نشده در زمینه بیرونی چشم‌انداز در دسترس هستند (هوسرل، ۲۰۱۲: ۸؛ اما هایدگر، هستی را در تشویش و دغدغه آن می‌بیند. دغدغه به عنوان عنصر سازنده هستی دازاین اثبات می‌کند که براساس امکان‌های متفاوت آن با هستی خود به سمت جهان که مواطن آن است و هم‌چنین با هستی معتبر خود به سمت خود وجود دارد (هایدگر، ۲۰۱۰: ۱۱۹). به تعییر وی مواطن‌بودن یک ویژگی هستی است که بودن-با نمی‌تواند به عنوان امر خاص وجود داشته باشد، اگرچه این نوع از هستی یک «بودن» در جهت هستی‌های مواجه شده در جهان است، همان‌گونه که مواطن اشیاء است، هستی که دازاین با آن پیوند داده می‌شود؛ به هر حال یک نوع هستی اشیاء کاربردی در دسترس را دارد که خود دازاین است. این هستی مواطن‌بودن نیست، بلکه مسئله تشویش است (همان: ۱۱۸). اما پدیدارشناصی در حوزه علوم اجتماعی در برساخت‌گرایی اجتماعی نمود پیدا می‌کند، با این تمایز که به دیالکتیک آگاهی و ساختار در شکل‌گیری دانش بشری باور دارد. از دیدگاه برگر ولاکمن به عنوان نظریه پردازان این رویکرد، کنش‌های عادی و روزمره به عنوان کنش‌های تیپیک در مقابل با هم نهادینه می‌شوند و درنهایت به نسل‌های بعد منتقل می‌شوند؛ بنابراین ویژگی‌های منتب به آن‌ها، به شیوه خاصی انتقال داده می‌شوند؛ یعنی جهان خودساخته، بیناذهنی برساخت‌شده توسط کنشگران اکنون به عنوان یک جهان پیشینی و عینی درک می‌شود. این جهان به عنوان یک امر بیرونی شده و هم‌چنین خارج از سوژه تجربه می‌شود، زیرا از لحاظ زمانی فراتر از سوژه می‌رود (بک، ۱۹۹۴: ۱۵۶؛ «شوتس»^{۴۲} این جهان بیناذهنی را «زمینه معنایی» می‌نامد. درواقع، نشانه‌ها محصولات یا ابزه‌های کنشی هستند که براساس طرح‌واره‌های تفسیری، تفسیر نمی‌شوند که برای آن‌ها به عنوان ابزه‌های جهان بیرونی کفايت (لازم) را دارند، بلکه براساس طرح‌واره‌هایی تفسیر می‌شوند که برای آن‌ها کفايت (لازم) را ندارند و به سایر ابزه‌ها تعلق دارند. به علاوه باید این امر بیان شود که ارتباط میان نشانه و طرح‌واره ناکافی مسئول برای آن، بر تجربه گذشته تفسیرکننده وابسته است. کاربرد پذیری خود طرح‌واره آن‌چه که بر نشانه دلالت دارد، یک طرح‌واره تفسیری مبتنی بر تجربه است. یک سیستم نشانه یک زمینه معنایی است که یک پیکربندی ساخته‌شده توسط طرح‌واره‌های تفسیری است، استفاده‌کننده نشانه یا تفسیرکننده

نشانه، آن را در درون یک زمینهٔ معنایی قرار می‌دهد (شوتز، ۱۹۷۲: ۱۲۰). بر این اساس با توجه به این که سازمان دهی اجتماعی برآیند تاریخی فعالیت انسانی است، کلیت جهان اجتماعی برساخت شدهٔ تغییر می‌کند و تغییر از طریق کیش‌های عینی هستی‌های انسانی به وجود می‌آید (برگر و لاکمن، ۱۹۹۱: ۱۳۴).

از دیدگاه پدیدارشناسی هرمنوتیکی موضوع مطالعهٔ ذهنیت نیست، بلکه مطالعهٔ معنای در جهان بودن و چیستی هستی است. دلالت‌های این نوع مطالعه این است که «اپوخه»^{۴۳} ممکن است درواقع ما را در ارتباط مستقیم با تجربهٔ ذهنی ناب قرار ندهد. بنابراین «ریکور»^{۴۴}، «اپوخه» را به عنوان یک جهت‌دهی دوباره بازاندیشانه و متمرکز کردن رویکرد ما می‌فهمید (گرت‌لارسن، ۲۰۲۲: ۸۳). بر این مبنای مفهومی پژوهش حاضر ترکیبی از رویکردهای جامعه‌شناسان به شکل بازاندیشانه نسبت به تحول جامعه و به‌تبع آن شیوه‌های تجربهٔ زمان و رویکرد پدیدارشناسانه، یعنی چگونگی و نحوهٔ تجربه‌کردن جهان پیرامون است.

۴. روش‌شناسی

در پژوهش حاضر از رویکرد پدیدارشناسانه تفسیری استفاده شده است. روش تحلیل نیز روش «فان-مانن»^{۴۵} است. از دیدگاه فان‌مانن پرسش از این که حجم نمونه مصاحبه‌شوندگان، مشارکت‌کنندگان و سوژه‌ها چه قدر بایستی باشد، یا چگونه یک نمونه بایستی ساخته شود و در قالب‌های جنسیت، قومیت یا دیگر ملاحظات گزینشی تقارن داشته باشد، بی‌معنا است (فان-مانن، ۲۰۱۴: ۵۳). اما با توجه به این که پژوهش حاضر در حوزهٔ علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی است، از ترکیب روش نمونه‌گیری هدفمند^{۴۶} و گلولهٔ برفی^{۴۷} با حداکثر تنوع استفاده شد. در نمونه‌گیری تنوع حداکثری تکنیک نمونه‌گیری بایستی بیشترین امکان برای خوانندگان برای ارتباط دادن به آن‌چه که آن‌ها می‌خواهند فراهم کند (سیدمن، ۲۰۰۶: ۵۲)؛ بنابراین جامعهٔ آماری خود را به صورت هدفمند بر مبنای متغیرهایی از جمله: دانشکده، گروه، رتبهٔ علمی، سابقهٔ هیأت علمی و جنیست انتخاب شد تا تنوع حداکثری ایجاد شود. بر این مبنای انتخاب جامعهٔ آماری ما پس از دست یافتن به معانی مشابه و اشباع نظری پس از ۲۵ مصاحبه با مجموع ۱۷ ساعت و ۴۳ دقیقه خاتمه یافت. رشته‌های مشارکت‌کنندگان شامل: جامعه‌شناسی، علوم سیاسی، مکانیک بیوسیستم، روان‌شناسی، معماری، ریاضی، مهندسی شیمی، مدیریت، زبان و ادبیات فارسی، فیزیولوژی ورزشی، پژوهش و هنر، شهرسازی، بیوشیمی، زبان‌شناسی، فقه و اصول، علوم تربیتی، زبان و ادبیات عرب، جغرافیا، برق الکترونیک، ادبیات تطبیقی و علوم ورزشی بوده است. منظور از

اساتید دانشگاه در این پژوهش به معنای اعم آن، شامل اعضای هیأت علمی شاغل در دانشگاه گیلان اعم از قراردادی، پیمانی و رسمی در دانشکده‌های علوم پایه، فنی، علوم کشاورزی، علوم انسانی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده منابع طبیعی، معماری و هنر و دو پژوهشکده حوضه دریای کaspین و گیلان‌شناسی است.

تکنیک انجام مصاحبه هم مصاحبه نیمه‌ساختار یافته است. از طریق ارسال ایمیل و تماس تلفنی با اعضای هیأت علمی زمان و مکان مصاحبه براساس میل و ذاته آن‌ها هماهنگ شد تا بتوانند تا حدامکان در محیط و زمان موردنظر خود به بیان تجربیات خود بپردازنند و داده‌های قابل اعتمادی به دست آورند. درنهایت در ارزیابی رویکرد کیفی، به‌ویژه پدیدارشناسی اعتبارپذیری^{۴۸} بیش از پایایی مهم است. درخصوص اعتبار از روش‌های مختلفی نظری تماس طولانی با محیط پژوهش، بهره‌گیری از نظریه‌ها و تحقیقات مختلف، کنترل داده‌ها از سوی مصاحبه‌شوندگان و تحقیقات مشابه استفاده شد. درمورد پایایی (قابلیت اطمینان^{۴۹}) نیز متن مصاحبه پس از پیاده‌شدن مقوله‌بندی شد، در این‌باره اقدامات مختلفی از قبیل: یادداشت برداری، پیاده‌کردن مصاحبه‌های ضبط شده بر نوار، تدوین برگه راهنمای مصاحبه، تهیه فهرست مصاحبه‌شوندگان، مقوله‌های استنتاج شده از داده‌ها و از اعضای هیأت علمی و پژوهشگران در ساخت مقوله‌ها استفاده شد.

۵. یافته‌های پژوهش

در این پژوهش ۱۸ نفر مرد و ۷ نفر زن، ۱۰ نفر استادیار، ۱۳ نفر دانشیار و ۲ نفر استاد از ۷ دانشکده و پژوهشگاه گیلان‌شناسی و ۲۰ گروه آموزشی حضور داشتند. از حاظ ترکیب سنتی ۵ نفر زیر ۴۵ سال، ۱۳ نفر ۴۶ تا ۵۵ سال و ۵ نفر بالا ۵۵ سال هستند. ۷ نفر اعضای هیأت علمی دارای پست‌های اجرایی مختلف هستند. پس از مضمون‌سازی از طریق خوانش تفصیلی در خوانش کل گرایانه در دو مقولهٔ فرعی زمان ساختاری شامل زمان‌های آموزشی، پژوهشی و سازمانی، و زمان غیرساختاری شامل زمان‌های کیفی، فشرده، شتاب و مطالعه مقوله‌بندی شد. در ارتباط با کدها تا جایی که امکان پذیر بود تلاش گردید که کدهای با مضماین مشابه در قالب یک کد خلاصه شوند تا بتوان از آشفتگی حاصل از ازدیاد کدها جلوگیری کرد.

۱-۵. سنخ‌شناسی زمان

۱-۱-۵. زمان ساختاری

(الف) زمان سازمانی: دانشگاه به عنوان یک نهاد مدرن و به عنوان یک زیست جهان

جدول ۱: مشخصات مصاحبه شوندگان (نگارندگان، ۱۴۰۰).
Tab. 1: Details of Participants (Authors, 2022).

شماره مصاحبه شوندگان	رتیه دانشگاهی	سابقه کار	دانشکده	مکان مصاحبه	زمان مصاحبه
۱	دانشیار	۱۰	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۲۵:۰۰
۲	دانشیار	۱۷	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۴۹:۱۱
۳	استادیار	۷	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۳۶:۱۶
۴	دانشیار	۲۲	کشاورزی	آتاق استاد	۴۶:۵۵
۵	استادیار	۸	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۳۰:۲۴
۶	دانشیار	۱۶	هنر و معماری	آتاق استاد	۴۵:۰۰
۷	دانشیار	۱۱	علوم ریاضی	آتاق استاد	۲۹:۱۸
۸	استاد	۲۸	فنی و مهندسی	آتاق استاد	۵۵:۴۷
۹	دانشیار	۳۰	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۵۵:۰۷
۱۰	استادیار	۴	تریبیت‌بدنی و علوم ورزشی	آتاق استاد	۴۱:۴۲
۱۱	دانشیار	۱۰	هنر و معماری	آتاق استاد	۳۱
۱۲	دانشیار	۱۳	هنر و معماری	آتاق استاد	۴۷:۵۲
۱۳	دانشیار	۳۰	علوم پایه	آتاق استاد	۲۵:۱۷
۱۴	استادیار	۷	پژوهشکده گیلان‌شناسی	آتاق استاد	۳۹:۰۷
۱۵	استادیار	۷	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۳۷:۴۳
۱۶	دانشیار	۲۶	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۲۶:۰۷
۱۷	استادیار	۲۲	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۴۶:۲۸
۱۸	استادیار	۲۶	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۴۸:۰۶
۱۹	دانشیار	۱۱	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۳۴:۱۴
۲۰	دانشیار	۱۲	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۵۷:۲۲
۲۱	دانشیار	۱۳	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۴۸:۳۰
۲۲	استادیار	۵	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۲۴:۳۴
۲۳	استادیار	۲۶	فنی و مهندسی	آتاق استاد	۶۱:۰۵
۲۴	استادیار	۱۱	ادبیات و علوم انسانی	آتاق استاد	۵۸:۳۳
۲۵	استاد	۳۲	تریبیت‌بدنی و علوم ورزشی	آتاق استاد	۵۲:۱۰

دارای ریتم و آهنگ زمانی خاص خود در نسبت به نوع فعالیت‌ها و اهداف آن است. این چارچوب زمانی نحوه جدول‌بندی زمانی افراد فعال در سازمان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در پژوهش حاضر با توجه به پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان زمان اداری آن بخش از زمان است که استاد دانشگاه کارهای موردنیاز دانشگاه بر مبنای ریتم و چارچوب زمانی آن در یک دامنه زمانی انجام می‌دهد. از طرف دیگر تخصیص این نوع زمان در حوزه سوژگی یک دامنه زمانی انجام می‌داد؛ وی تنها می‌تواند با توجه به انتظارات و نیازهای سازمان بخشی از این

جدول ۲: کدها و مقولات زیست دانشگاهی اساتید (نگارندگان، ۱۴۰۰).

Tab. 2: Codes and Categories of Faculty Members' Academic Life (Authors, 2022).

مقولات فرعی	کدها
زمان ساختاری	برنامه ثابت کلاس‌ها، شرکت در جلسات گروه، عدم انعطاف زمانی صحیح‌ها در دانشگاه، انجام کارهای دانشگاهی، حضور مداوم در دانشگاه، مراجعه به دانشگاه برای انجام‌دادن کارهای دانشجویان، ساعت‌های موظف در دانشگاه، حضور بیشتر در دانشگاه در اوایل استخدام، محیط دانشگاه به عنوان زمان کارهای دانشگاهی، دانشگاه به عنوان فضای عمل، تبدیل وضعیت، ارتقاء و ترفع، حجم کارهای دانشگاهی، پست مشاوره‌ای، پست اجرایی، مسئولیت‌های اداری، آئین نامه‌های اجرایی، درگیری پیوسته با حرفة شغلی، زمان دانشگاهی به عنوان زمان اداری، زمان دانشگاهی به عنوان زمان مکانیکی، زمان دانشگاهی به مثابه زمان اجتماعی، ساختار مناسکی دانشگاه، پیوستار زمانی انجام کارها، مطالعه با توجه به نیازهای دانشگاه، خواندن مقاله با توجه به ساختار دانشگاه.
زمان کیفی	ذهنیت آرمانی از دانشگاه، تفریح با خانواده پس از مطالعه، برنامه‌ریزی زمانی، اختصاص زمان ثابت به مطالعه، تلاش برای مهار زمان با فاصله گرفتن از خانواده، اختصاص آخر هفته‌ها به خانواده، اختصاص تعطیلات رسمی به خانواده، کار نکردن در روزهای جمعه، عدم پاسخ‌گویی به دانشجویان در آخر هفته، تماس با دانشجویان در بعد از ظهرها، اختصاص روز جمعه به ورزش، استفاده از تکنولوژی برای تعادل میان برنامه‌های کاری و خانوادگی، تلاش برای به ثبات رساندن پروژه، نامشخص بودن زمان مطالعه و تحقیق، زمان خاص نداشتن برای انجام کارها، وجود نداشتن برنامه از پیش تعیین شده، نداشتن زمان ثابت، مطالعه در هر زمان ممکن، کتاب خواندن در زمان‌های خارج از کلاس، مطالعه در هر زمان و مکان ممکن، سپری کردن زمان بر بنای پروژه‌ها، برنامه مطالعاتی سیال، عدم وجود زمان اختصاصی، نداشتن نظم زمانی، برنامه‌ریزی بر مبنای کارها، استفاده از زمان‌های اضافی برای مطالعه، عدم وجود زمان قطعی برای انجام کارها، نداشتن انگیزه برای شرکت در سمینارها، بی‌معنا نداشتن سمینارها، تمرکز نداشتن برای شرکت در همایش‌ها، شرکت در همایش‌ها در صورت نداشتن انگیزه، احساس بیهودگی در دانشگاه، دچار بحران هویت شدن، زمان دانشگاهی به مثابه زمان اخلاقی، زمان دانشگاهی به مثابه زمان تشویش، زمان دانشگاهی به عنوان زمان زندگی، زمان دانشگاهی به عنوان زمان لذت، اصالت داشتن اکنون، امنیت نسبی در زمان اکنون، اکنون یعنی وضعیت جاری، اکنون یعنی تجارت گذشته، گذشته یعنی رخدادهای گذشته، گذشته به مثابه تجربه، داشتن امنیت وجودی در گذشته، احساس نوستالژی نسبت به گذشته، اصالت داشتن گذشته، آینده به مثابه امید و برنامه، مطالعه نکردن به دلیل بی‌انگیزگی، سیستماتیک نبودن مطالعه، عدم احساس نیاز به مطالعه، هدفمند نبودن مطالعه، استفاده از کتاب برای درک بنیادی، جنبه احساسی داشتن کتاب، استفاده از کتاب به دلیل عمق آن، استفاده از کتاب به دلیل دغدغه‌ی علمی داشتن.
زمان پژوهشی	پژوهش تخصصی، ادغام طرح‌های پژوهشی در قالب دانشگاه، نوشتن پروپوزال برای پروژه، پژوهش در قالب کارهای آزمایشگاهی، تحقیق در قالب دانشگاه، اختصاص زمان بیشتر به پژوهش، پایان‌نامه‌ها و پروپوزال‌های دانشجویی، طرح‌های پژوهشی، اختصاص زمان بیشتر به پژوهش با بالا رفتن رتبه علمی، پژوهش برای کسب درآمد، پژوهش در قالب رساله‌های دانشجویی، زمان دانشگاهی به عنوان زمان پژوهش، مطالعه کتاب به عنوان پیشینه تحقیق، مطالعه در جهت پژوهش‌های دانشجویان.

موظف بودن به تدریس، رفع اشکال برای دانشجویان، کلاس‌های زیاد، مراجمه به دانشگاه برای تدریس، زمان آموزشی تدریس به عنوان بخشی از کار، زمان دانشگاهی به عنوان زمان آموزش، مطالعه در راستای آموزش.

انجام کارهای دانشگاهی در خانه، بررسی پایان‌نامه‌های دانشجویی در خانه، نوشتن مقالات در خانه، زمان شتاب بررسی کارهای دانشجویان پس از کارهای شخصی در خانه، بررسی کارهای دانشجویی در روز تعطیل، نوشتن مقاله در روز تعطیل، کارهای پژوهش در روز تعطیل، تنظیم مقاله یا کتاب در خانه، پاسخ دادن به دانشجویان در خانه، انجام کارهای عقب‌افتاده در خانه، اختصاص زمان خانه به کارهای دانشگاهی، ناتوانی در مدیریت زمان، پژوهش به مثابه دانش روز، پژوهش به مثابه گسترش دانش، غیرممکن شدن زیست علمی در صورت نبود تکنولوژی، عقب ماندن از دانش روز در صورت نبود تکنولوژی، فاصله گرفتن از دانش روز در صورت نبود تکنولوژی، تکنولوژی به عنوان ابزار کمک آموزشی، تکنولوژی عامل ارتباط، تسهیل پژوهش با استفاده از تکنولوژی، دسترسی آسان و سریع به اطلاعات با استفاده از تکنولوژی، تکنولوژی عامل عدالت اطلاعاتی، عدم امکان زندگی برای نسل جدید در صورت نبودن تکنولوژی، تکنولوژی به عنوان ضرورت زیست علمی، تبدیل شدن تکنولوژی به یک عادت، ارزشمند بودن زمان، تناقض زمان در زیست علمی، شتاب زمان، میل به کنترل زمان، استرس داشتن زمان، ضرورت استفاده بهینه از زمان اکنون، دشوار بودن اکنون، فنا بودن لحظه اکنون، مهم بودن آینده، آینده به عنوان یک امر سیال، وحشت‌ناک بودن آینده، نبود امنیت فردی در آینده، عدم مطالعه بهدلیل فاصله از علم روز، دانش روز نبودن کتاب، مطالعه نکردن بهدلیل وفور منابع، مطالعه برای کسب دانش روز، خواندن مقاله بهدلیل دانش روز بودن، ایده‌های جدید در مقاله، خواند بخش پیشنهادات مقاله، خواندن چکیده مقالات، دست یافتن به درک آنی از طریق مقاله، ترجیح خواندن مقاله به دلیل شتاب علمی، خواندن بخش نتایج مقالات، رفع نیاز فوری از طریق مطالب اینترنتی، استفاده آسان و سریع از نوشتار الکترونیکی، ساختارمند بودن نوشتار الکترونیکی، تبدیل شدن نوشتار الکترونیکی به یک ضرورت، تبدیل شدن نوشتار الکترونیکی به عادت، استفاده نسل جدید از نوشتار الکترونیکی، استفاده نسل قدیم از کاغذ.

نیاز داشتن به زمان، فشار زمان به عنوان مادر و همسر، احساس منفعت بودن، کافی نبودن زمان، نداشتن فرست لازم، آرزوی چند ساعت خواب، کثرت مراجعات، داشتن کارهای روزانه زیاد، احساس تأخیر در انجام کارها، احساس کمبود رمان، انتظارات زیاد از استاد دانشگاه، عجین شدن گفتمان علمی با زندگی، واکذار شدن همه کارها به استاد دانشگاه، مطالعه نکردن بهدلیل فشار زمان، مطالعه کتاب در تعطیلات، مطالعه کتاب در دوران کرونا، فرست اندک برای خواندن کتاب، خواندن مقاله در طول روز کاری، ناقص خواندن مقاله، مطالعه نکردن بهدلیل مشغله زیاد.

مطالعه شبانه، مطالعه برای درس‌های دوره دکتری، مطالعه برای علایق شخصی، مطالعه درسی، مطالعه اندک غیر درسی، مطالعه اجرایی، مطالعه برای پژوهش‌های بیرونی، مطالعه در راستای نیازهای دانشجویان، مطالعه برای درس‌های نظری، عدم امکان مطالعه در محیط دانشگاه، مطالعه در خانه، مطالعه در خارج از زمان اداری، مطالعه به عنوان بخشی از کار، کتاب خوان بودن، مطالعه ثابت روزانه، مطالعه به عنوان فراغت، مطالعه به عنوان کار، مطالعه برای تحقیق، دانشگاه مانع مطالعه متنوع، مطالعه در جهت خواست دانشگاه،

فعالیت‌ها را با تقدم و تأخر در این دامنه زمانی انجام دهد. بخشی از آن فعالیت‌های اداری است که فرد بایستی برای به حرکت درآوردن نظم زمانی سازمان آن‌ها را انجام دهد. یکی از مشارکت‌کنندگان این نوع زمان را گونهٔ ذیل بیان می‌کند.

- **مشارکت‌کنندهٔ ۱۲ (دانشیار دانشکدهٔ هنر و معماری):** بایستی یک سری برنامه‌ها الزاماً باشیم؛ یعنی در برنامه‌های ثابت است؛ مثلاً کلاس‌ها، جلسات گروه یا مثلاً جلساتی که عصر مثلاً درمورد طرح‌های پژوهشی با بچه‌ها برگزار می‌کنیم، هیچ درواقع جای ثابت برنامه‌ها را داریم یا مثلاً شنبه‌ها ساعت ۸ تا ۱۰ صبح هر هفته با مرکز ... جلسه داریم این ثابت است، ۸ تا ۱۰ برنامه نمی‌گذاریم یا دوشنبه‌ها ۴ تا ۶ با درواقع ... جلسه داریم این‌ها ثابت هستند... صبح‌ها معمولاً انعطاف لازم را ندارد، دانشگاه هستیم و کارها را انجام می‌دهیم؛ مثلاً هفت‌های یک روز می‌توانیم دانشگاه نباشیم خانه باشیم.

وجه دیگر این چارچوب زمانی در نسبت با مسئولیت در قبال دانشجویان است که در قالب رسیدگی به کارهای دانشجویی است. ارسوی دیگر زمان ساختاری تحت تأثیر فضای دانشگاه است. در نسبت با فضای دانشگاه، ساختار دانشگاه در شکل‌گیری این نوع زمان تأثیرگذار است. ساختار دانشگاه با توجه به پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان را می‌توان به عنوان قوانین و انتظارات دانشگاه تعریف کرد. این ساختار نوع چارچوب‌بندی زمان فرد را حتی در خارج از محیط دانشگاه تحت تأثیر قرار می‌دهد، این‌که فرد در هر حالتی بایستی فعالیت‌های خود را در نسبت با این قوانین به انتظارات تنظیم کند، از جمله این‌که:

- **مشارکت‌کنندهٔ ۶ (دانشیار هنر و معماری):** یکی دیگر از تکالیف اساتید غیر از بحث آموزشی و درس دادن و این‌ها، خودش آموختن و کارهای پژوهشی و خروجی‌های پژوهشی چه در کنار دانشگاه چه به صورت اختصاصی برای خود وی است که بتوانند به بحث‌هایی همانند ارتقا، ترفیع، تبدیل و ضعیت این‌ها قسمت عمده‌اش در کنار مؤلفه‌هایی مثلاً حالاً بحث‌های کلاس‌های فرهنگی، بعد بحث آموزش و بحث پژوهش است که مقاله کار بکنند به اصطلاح کارهای پژوهشی در راستای رشتۀ تخصصی باشد. در پایان، زمان سازمانی را می‌توان حتی در هدف مطالعه و منابع مطالعه یافت و بر این اساس مطالعه برخاسته از یک نیاز و دغدغه وجودی نیست، بلکه هدف آن برآورده کردن خواسته‌های سیستم است. استاد دانشگاه به عنوان سوژه و هستی انسانی نه در مفهوم نیتمندی هوسرلی و نه در مفهوم تشویش هایدگری در جهان بودن قرار نمی‌گیرد تا بتواند بر بنای تجربه زمانی درونی به مطالعه پردازد، بلکه در جهت خواسته‌ها و نیازهای سیستم مطالعه می‌کند.

ب) زمان آموزشی: با توجه به پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان بخش زیادی از زمان آن‌ها صرف آموزش می‌شود. این نوع زمان تحت استیلای خود فرد نیست که بتواند آن را کم و یا زیاد بکند، بلکه تنها می‌تواند در قالب دانشگاه آن را مدیریت کند؛ اما نکته‌ای که وجود دارد، ساعت‌های بسیار زیاد آموزش است که اساتید بایستی زمان خود را به آن اختصاص بدهند. نکتهٔ مهم در زمان آموزشی ساختارمند بودن آن است و این زمان باید در ساعت‌های مشخصی جدول‌بندی شود. نکتهٔ حائز اهمیت دیگر این است که اساتید برای آموزش اغلب از کتاب و نه مقاله استفاده می‌کنند. این خود بدین معناست که در بحث‌های آموزشی احساس شتاب کمتری وجود دارد در نسبت با مباحث پژوهشی که اغلب از مقاله به‌دلایلی هم‌چون درک آنی و جزئی‌نگری استفاده می‌کنند؛ به عبارتی زمان آموزش کندر از زمان پژوهش است؛ مصدق آن در این گزاره مشهودتر شده است که:

- مشارکت‌کننده ۱۸ (استادیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی): برای راحتی کار خودشان و راحتی دانشجو، معمولاً منبع خاصی را معرفی می‌کنند؛ منبعی که مثلاً، کتابی که معرفی کرده‌ام برای ۱۰ سال پیش است، مگر ممکن است در این ۱۰ سال در این حوزه حرف تازه‌ای گفته نشده باشد و کسی به من ایراد نمی‌گیرد که منبع شما برای ۲۰ سال پیش است. هستند اعضای هیأت علمی که جزو هم‌دنه‌ند به دانشجویان، برای ۳۰ سال پیش است مشکلی پیش نمی‌آید.

درنهایت معنای زمان آموزش به عنوان معنای زمان دانشگاهی هم نشان از برجسته بودن زمان آموزشی در نزد اساتید دارد هم‌چون این گزاره:

- مشارکت‌کننده ۲۰ (دانشیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی): یک بخش از زمان در دانشگاه در بخش آموزش است.

ج) زمان پژوهشی: زمان پژوهش به معنای زمان‌هایی از استاد دانشگاه به پژوهش اختصاص می‌دهد. این نوع زمان یکی از زمان‌های غالباً سپری شده در زیست دانشگاهی است. این نوع زمان به اشکال مختلف سپری می‌شود. بخشی از آن به کارهای پژوهشی در قالب رساله‌های دانشجویی صرف می‌شود. درواقع این شکل از زمان به‌نوعی یک زمان عینی است که در کنترل فرد نیست، بلکه بایستی برمبنای تقویم دانشگاهی اختصاص داده شود. این بخش از زمان پژوهشی می‌تواند در قالب زمان دانشجویی هم تعریف شود. گزاره‌هایی هم‌چون:

- مشارکت‌کننده ۵ (استادیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی): بعد از ساعت موظف به خانه می‌روم معمولاً اولویت من این است که چون خانم خانه هستم دختر مدرسه‌ای دارم و تکالیف ایشان بایستی انجام بشود، بررسی بشود، امور خانه انجام

بشود و بعد از آن اگر اضافه وقتی که اعضای دیگر خانواده با من کاری ندارد کارهای مقاله و تحقیق را انجام می‌دهم یا مثلاً اگر کلاس نداشم و فاصله‌ای بین کلاس و جلسه من وجود دارد کار پژوهشی انجام دهم معمولاً زمانی که من هیأت علمی شدم و مادر شدم، پژوهش‌های من دیگر جنبه فردی پیدا نمی‌کند در قالب پایان‌نامه‌های دانشجویی انجام می‌شود.

بخشی از آن هم پژوهش در راستای تخصص دانشگاهی است؛ البته این بخش با توجه به رشته‌های و تفکیک میان رشته‌های فنی و علوم انسانی خود به دونوع تقسیم می‌شود. در رشته‌های علوم انسانی با توجه به کارهای میدانی و نظریه، معمولاً دارای دامنه زمانی طولانی‌تری است، اما در رشته‌های فنی و مهندسی با توجه به این‌که پژوهش بیشتر در آزمایشگاه انجام می‌شود دامنه زمانی کوتاه‌تر اما با فراوانی بیشتری را شامل می‌شود. نکته مهم این است که این زمان، نه یک زمان کیفی، بلکه یک زمان ساختاری است. به‌حال، اختصاص این نوع زمان براساس نیازهای جامعه و دانشگاه انجام می‌شود. فردی که در جایگاه استاد دانشگاه قرار دارد با توجه به انتظارات بیرونی و شغلی به ناچار و شاید هم برخلاف میل خود ملزم است بخشی از زمان خود را به پژوهش اختصاص بدهد؛ به‌همین دلیل، این نوع زمان در کنترل فرد نیست.

۲-۱-۵. زمان غیرساختاری

(الف) زمان شتاب: با توجه به حجم کار و انتظارات بیرونی، دغدغه اعضای هیأت علمی انجام دادن این حجم از کار در زمان محدودی است که در اختیاروی است. در واقع اعضای هیأت علمی تلاش می‌کنند تا از زمان استفاده بهینه کنند. این نوع جدول‌بندی زمانی نه تنها انجام کارهای اداری در دامنه زمان اداری است، بلکه انتقال کار به خانه را نیز شامل می‌شود؛ به عبارت دیگر، مکان استاید تحت استیلای زمان اندک و حجم کار زیاد آن‌ها قرار می‌گیرد و مکان معنای وجودی خود را از دست می‌دهد. مکان به عنوان فضاهای مجزا با معانی گوناگون نیست؛ بلکه تحت تأثیر تسریع در انجام کارها به عنوان زمان معنا می‌شود. این شتاب چنان است که وی باید شتابان کارهایش را انجام بدهد تا بتواند با زمان حرکت کند. زمان دانشگاهی به معنای شتاب زمان مستقیماً هم بیان می‌شود، یعنی زمانی که فرد با سرعت هرچه بیشتر بایستی کارهای خود را در دانشگاه انجام دهد تا بتواند هماهنگ با تحولات علمی حرکت کند. این زمان البته بیشتر خود را در نسبت با شتاب علمی نشان می‌دهد. نکته مهم درباء شتاب زمان در زیست علمی استفاده از نوشتار کامپیوتری یا الکترونیکی است. نوشتاری که به تعبیر استاید با توجه به این‌که خیلی آسان ویرایش و جایه‌جا می‌شود، سرعت نوشتن فرد را افزایش می‌دهد.

از طرف دیگر، با توجه به گسترش تکنولوژی‌های اطلاعاتی و ارتباطی این نوع نوشتار را سریع می‌توان استفاده کرد؛ به عبارتی، نوشتار الکترونیکی با جایه‌جایی‌های سریع در عصر اطلاعات پیوند نزدیک دارد؛ مثلاً:

- **مشارکت‌کنندهٔ ۴ (دانشیار دانشکدهٔ کشاورزی):** چون برای من جا افتاده است که روی کامپیوتر بنویسم خیلی جاهای دیگر می‌توان استفاده بکنم اگر روی کاغذ بنویسم آن وقت نمی‌توانم، فقط روی همین کاغذ است جملات و عباراتی که ترواشات ذهنی من است نمی‌توان جای دیگر استفاده کنم، ولی وقتی یک فایل دارم اطلاعاتی که آنجا نوشته‌ام، مثلاً من یک پروپوزال می‌نویسم روی کاغذ بنویسم می‌توان اینجا بنویسم وقتی پروپوزال روی کاغذ نوشته‌ام همین‌جا است اگر یک پروپوزال دیگر می‌خواهم بنویسم در جای دیگری که جملاتی از این احتیاج داشته باشم باید این را دوباره تایپ کنم، اما وقتی این‌جا تایپ می‌کنم برای همیشه برای من وجود دارد که هر دفعه دیگر، هرچند دفعه بخواهم می‌توانم از آن استفاده بکنم.

ب) زمان کیفی: این نوع زمان را می‌توان بیشتر در نوع واکنش‌های زمانی اعضای هیأت علمی در نسبت با ساختار زمانی غالب در دانشگاه استنباط کرد. معنای این نوع زمان را می‌توان به نوعی مقاومت و تلاش برای تسلیم نشدن یافت. این چارچوب زمانی به حس درونی فرد در تجربهٔ مواجهه با دانشگاه اشاره دارد؛ بنابراین، وی تلاش می‌کند خود را به‌نوعی با جهان درک کند و به‌نوعی به بازنده‌یشی به تجربهٔ خود در ساحت دانشگاه در مواجهه با رخدادها می‌پردازد. یکی از ابعاد این زمان ذهنیت آرمانی افراد است. زمان کیفی در انتساب معانی وجودی هم‌چون احساس بیهودگی و بحران هویت در معنای زمان دانشگاهی را می‌توان آشکارا یافت. این‌که فرد در چارچوب زمان دانشگاهی نتوانسته است آن‌چنان زمان خود را جدول‌بندی کند و بر آن غلبه داشته باشد که بتواند به اهداف خود برسد. زمان کیفی در این حالت در معنای بخشی از جامعه بودن به معنای وجودی آن تجلی می‌یابد. هنگامی‌که فرد به بازنده‌یشی دربارهٔ تجربه‌های خود می‌پردازد، متوجه می‌شود که آن‌چنان نتوانسته بر ریتم زمانی استیلا داشته باشد که بتواند در جهان بودن خود را با توجه به دغدغه‌های خود اثبات کند؛ این مسئله در گزارهٔ زیر وجود دارد.

- **مشارکت‌کنندهٔ ۸ (استاد دانشکدهٔ فنی و مهندسی):** به نقطه‌ای رسیدم متوجه شدم هیچی نمی‌دانم دانش من در مقابل دانش بشری بسیار ناچیز است و من فرصت لازم را واقعاً ندارم که بخشی از این داستان را انجام بدhem. کلمهٔ تشویش زمانی شاید کلمهٔ درستی باشد به یک نوعی به خود آدم بستگی دارد. من این‌گونه هستم. آرامش را از تو می‌گیرد خواب را از شما می‌گیرد خواب نخواهی داشت شب‌ها، درحالی‌که

خیلی کار کرده‌اید خیلی زحمت کشیده‌اید خیلی دانشجو تربیت کرده‌اید خیلی از آن کارها را پیش‌برده‌اید، وقتی که متوجه می‌شوید که خروجی این‌همه زحمت در اطراف شما مشکلی حل نشده است و نتوانستید مسأله‌ای از جامعه حل بکنید، عملًادچار بحران هویت می‌شود.

به هر حال زمان کیفی حتی در معانی سه مفهوم گذشته، اکنون و آینده هم آشکارا وجود دارد. هنگامی که مشارکت‌کنندگان گذشته را به رخدادهای گذشته، امنیت وجودی و نوستالتی معنا می‌کنند؛ درواقع، یک نوع بودن در جهان را در درون خود احساس می‌کند. گویا که وی نسبتی با جهان دارد و خود رانه یک سوژهٔ منفعل، بلکه یک سوژهٔ بینش‌مند معنا می‌کند. به تعبیری گویا که گذشته در دامنهٔ تجربیات وی بوده است.

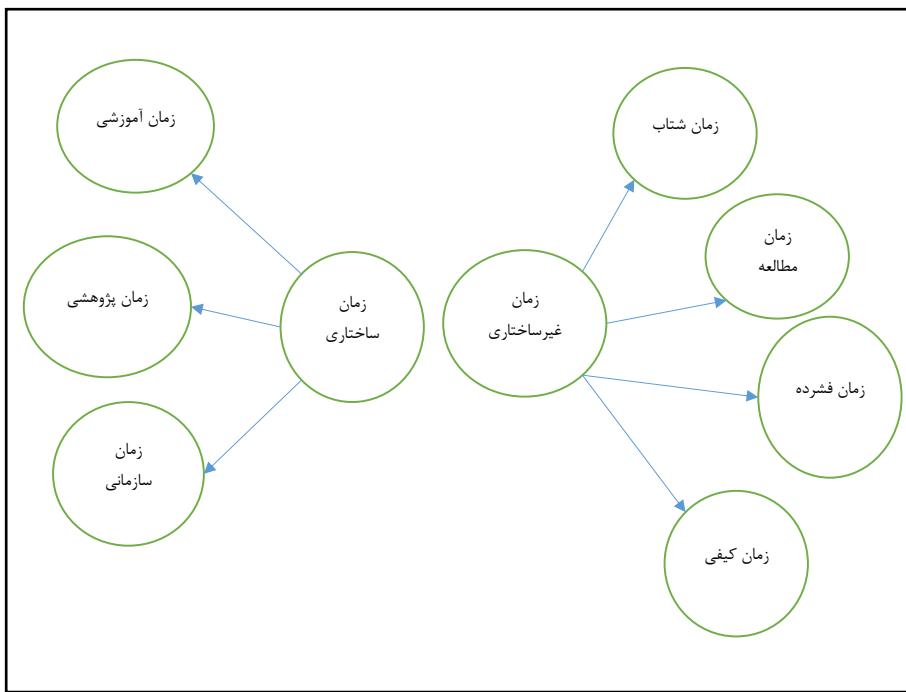
ج) زمان فشرده: اساتید با توجه به حجم کار و انتظارات سازمانی که از آن‌ها وجود دارد همیشه سعی می‌کنند زمان خود را به‌گونه‌ای جدول‌بندی کنند که بتوانند همه کارهای خود را در بهترین زمان ممکن به پایان برسانند؛ اما از طرف دیگر در مقابل کارهایی که باستی انجام بدeneند زمان اندکی در دسترس دارند؛ به عبارت دیگر، بودجه زمانی آن‌ها بسیار اندک است؛ برهمین اساس، زمان فشرده را می‌توان به عنوان زمانی تعریف کرد که فرد با توجه به بودجه زمانی اندک ناچار است از انجام برخی فعالیت‌های خود به منظور دستیابی به اهداف موردنظر چشم‌پوشی کند. بدین معنا که کارها را باستی ناقص انجام دهد یا اولویت‌بندی کند که بتواند بقای خود در زیست علمی تضمین کند. این فشردگی زمان در معنا کردن زیست دانشگاهی با عنوان کمبود زمان را می‌توان برجسته‌تر دید؛ به عبارتی خود زیست دانشگاهی را مترادف با کمبود زمان می‌دانند. گویی که یک این‌همانی بین این دو مفهوم وجود دارد. یکی از اعضای هیأت علمی در معنا کردن زمان دانشگاهی به عنوان کمبود زمان عبارت زیر را بیان می‌کند:

- مشارکت‌کننده ۹ (دانشیار دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی): ببینید من خودم برحسب حالا مسئولیت‌هایی که دارم نه مسئولیت‌های رسمی منظورم نسبت‌ها است مسئولیت‌هایی که مثلًا به اهتمامی که پیدا می‌کنم به پاسخ‌گویی کارهای دانشجویان، دوستان نمی‌دانم ارتباطات وسیعی که دارم همیشه وقت کم دارم، یعنی شده گاهی اوقات مثلًا بگویم که ای کاش امروز هیچ‌کاری نداشتم چند ساعتی می‌خواهیدم؛ از مطالعه و کار پشیمان نیستم، حجم کار کثرت رجوع این قدر زیاد است که همین الان که نگاه می‌کنم چند تا کار دارم، می‌گویم ۲۰ تا کار دارم که باید انجام بدهم؛ از یک هفته تا یک ماه. بنابراین، این برای من یک بدھی همیشگی است که این کار را نکردم، این یکی دیر شده است.

د) زمان مطالعه: استادی زمان‌های مختلفی برای مطالعه دارند که متأثر از ساختار زمانی دانشگاه و حرفهٔ شغلی است. منظور از زمان مطالعه، زمان‌هایی است که استادی به‌دلایلی برای مطالعه درنظر بگیرند. مطالعه در زیست دانشگاهی در هر حالتی غیرقابل انکار است. نکتهٔ اصلی اما این است که این زمان‌ها با توجه به پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان ثابت نیست؛ بدین معنا که استادی زمان مشخصی را در طول روز به مطالعه اختصاص دهند، وجود ندارد. این نوع زمان هم تحت تأثیر زیست علمی و هم زیست خانوادگی است؛ به‌هر حال، نکته‌ای که می‌توان استنباط کرد این است که گویا مطالعه با توجه به حرفهٔ شغلی، اخلاقی تلقی می‌شود؛ بدین معنا که اعضای هیأت علمی در هر شرایطی زمان‌هایی را به مطالعه می‌پردازند. گویا که به صورت ناخودآگاه زمان مطالعه به یک بینش طبیعی در نسبت با احساس در جهان بودن تبدیل شده است و چنان‌چه مطالعه‌ای صورت نگیرد دچار تشویش و اضطراب درونی می‌شوند؛ مثلًاً این گزاره:

- مشارکت‌کننده ۸ (عضو هیأت علمی دانشکدهٔ فنی و مهندسی): با توجه به شرایط کاری که در دانشگاه وجود دارد در طول روز موظف به تدریس در فضای دانشگاه هستیم، اکوسیستم دانشگاه عملاً امکان مطالعه را در محیط دانشگاه از ما می‌گیرد، کمتر می‌توانیم در دانشگاه مطالعه کنیم، در محیط دانشگاه فقط مجبوریم به کارهای روزمرهٔ خود پردازیم، درس بدھیم، رفع اشکال کنیم، دانشجوها مراجعه کنند سؤال‌شان را مطرح کنند. به‌نوعی بیانگر این مسأله است، زمانی‌ضکه به مطالعه اختصاص داده می‌شود جنبه‌های گوناگونی هم‌چون هدف مطالعه و مکان مطالعه و ساعت‌های مطالعه را شامل می‌شود. در ارتباط با ساعت مطالعه استادی بیشتر مطالعات شبانه دارند، مکان هم خانه است. مطالعات شبانه به‌نوعی فرار از چارچوب‌های زمانی غالب در جامعه است تا فرد بتواند به مطالعه به مثابه یک امر اخلاقی جامعه عمل بپوشاند. به تعبیری در جهان بودن خود را برای خودش اثبات کند، اما این اختصاص زمان برای مطالعه با محیط هم پیوند دارد. استادی اغلب در خانه مطالعه می‌کنند تا به اصطلاح بتوانند از استیلای چارچوب‌های زمانی فرار کنند و زمان و مکان را به کنترل خود در بیاورند.

برمبانای مدل‌های ارائه شده رابطهٔ موجود میان مقولات را می‌توان دو نوع رابطهٔ متناقض و هم‌زمان دانست؛ چراکه زمان ساختاری در شکل‌گیری سه نوع زمان: آموزشی، پژوهشی و سازمانی مؤثر است و زمان غیرساختاری در چهار نوع زمان: شتاب، کبی، مطالعه و فشرده مؤثر است؛ اما هر هفت نوع زمان به صورت هم‌زمان در دانشگاه حضور دارند.

شکل ۱: مدل انواع زمان دانشگاهی اعضای هیأت علمی دانشگاه گیلان (نگارندگان، ۱۴۰۰).

Fig. 1: The Model of Types of Faculty Members' Academic Time of University of Guilan (Authors 2022).

۶. نتیجه‌گیری

تجربه زمان، درواقع به معنای بودن در جهان است. کنش‌های انسانی بدون بعد زمانی آن امکان‌پذیر نیست. این تجربه در دانشگاه با توجه به جنسیت، رتبه علمی و رشته تخصصی متفاوت است. به‌گونه‌ای که زمان مطالعه برای اعضای هیأت علمی زن به دلیل نقش مضاعف، یعنی مادربودن، همسر بودن و شاغل بودن و اعضای هیأت علمی با رتبه علمی استادیار به دلیل انتظارات نقش در بدو استخدام کم‌رنگ‌تر است. این امر با یافته‌های تحقیق «ساندرا آکر» و «کارمن آرمنتی» (۲۰۰۴) در پژوهش در باب تجربه زنان دانشگاهی در کانادا هم‌سوی دارد. از سوی دیگر، فشردگی زمان برای اعضای هیأت علمی با رتبه علمی استاد هم کم‌رنگ‌تر است؛ زیرا این استادی با توجه به تجربه دانشگاهی می‌تواند به‌گونه‌ای به تردستی با زمان بپردازند. در این میان، زمان شتاب در میان همه اعضای هیأت علمی بدون توجه به متغیرهایی هم‌چون جنسیت، رتبه و رشته علمی شایع است و همه به نوعی احساس شتاب‌زدگی دارند، اما نکته قابل توجه پرنگ بودن زمان

کیفی در میان اعضای هیأت علمی دانشکده ادبیات و علوم انسانی نسبت به سایر دانشکده‌ها است؛ به عبارت دیگر، این نوع از زمان در دانشگاه گیلان به عنوان یک دانشگاه ایرانی با تجربه اعضای هیأت علمی سایر دانشگاه‌ها در پژوهش‌هایی هم‌چون «فیلیپ وستال» (۲۰۱۴ و ۲۰۱۳)، «هیزر منزیس» و «جانیک نیوسان» (۲۰۰۷)، با توجه به رویکرد نظری آن‌ها، یعنی نظریهٔ شتاب جامعه هم‌خوانی دارد؛ از سوی دیگر، یک دوگانگی متقابل میان زمان شتاب و زمان کیفی در میان اعضای هیأت علمی با پست اجرایی وجود دارد؛ بدین معنا که این دسته از اعضای هیأت علمی در عین این‌که بنابر ضرورت بوروکراتیک کارهای خود را با شتاب انجام می‌دهند، اما میل به کنترل زمان و تحمیل اراده خود بر آن را دارند؛ البته زمان سازمانی به صورت کمرنگ‌تری در میان این دسته از اعضای هیأت علمی وجود دارد. به صورت کلی تجربهٔ زمان حامل نشانه‌هایی در هستی اجتماعی انسان دانشگاهی است. یک نشانه به‌واسطهٔ ذات آن چیزی است که توسط یک شخص برای بیان کردن یک تجربهٔ ذهنی استفاده می‌شود؛ بنابراین از آنجا که یک نشانه همیشه به یک کنش انتخابی از سوی یک هستی عقلانی، یعنی انتخاب یک نشانهٔ خاص بر می‌گردد؛ نشانه هم‌چنین دلالتی از یک رخداد در ذهن استفاده کنندهٔ نشانه است (شوتسر، ۱۹۷۲: ۱۱۹). از این‌رو، معنا و نشانه‌های زمان به کنش انسانی معنا می‌دهند. تحلیل تجربهٔ زمان پیوند و نسبت انسان با جهان را مشخص می‌سازد. با توجه به سنجش‌نامهٔ پدیدارشناختن انسان زمان، درواقع می‌توان به نوعی زمان دانشگاهی را ناهم‌زمانی هم‌زمان هم‌گرایی و مقاومت نامید. هم‌گرایی که در راستای سیطرهٔ نظام زمانی مدرن بر سوژهٔ انسانی است. این نظم در تلاش برای چارچوب‌بندی سیاست‌های زیستی انسان مدرن به صورت عام و انسان دانشگاهی به صورت اخص است. شکل بارز این هم‌گرایی در زمان شتاب و زمان سازمانی وجود دارد. در مقابل مقاومت زمانی وجود دارد که انسان دانشگاهی در قالب زمان کیفی سعی می‌کند دغدغه‌ها، آرزوها و ارادهٔ خود را بر جهان و زمان تحمیل کند؛ بدین معنا با گریز از ساختار دانشگاهی کنونی به مثابه یکی از نمودهای ساختار مدرن، بودن خود را در جهان اثبات کند؛ اما تناقض اصلی در ناهم‌زمانی در این معنا وجود دارد که مقاومت بیشتر فرد را هم‌زمان به هم‌گرایی بیشتر سوق می‌دهد. به عبارت دیگر، یک تقارن زمانی (زروباول، ۱۹۸۱) متناقض وجود دارد. این تناقض در زمان آموزشی و پژوهشی آشکارتر است. زمان‌های متناقضی که می‌توان هم‌سو با تعبیر «باربیارا آدام» (۱۹۹۵)، یعنی یک زمان غیرزمان‌مند دانست؛ بدین معنا که فرد در عین این‌که زمان را تجربه می‌کند، اما این تجربه شاکله و ساخت مشخص و متعینی ندارد. انسان

دانشگاهی در پاره‌های زمانی زیست می‌کند که دچار سرگشتگی معنایی شده‌اند. این نوع جریان زمانی هویت انسان دانشگاهی را به‌شکل دوگانه‌ای اتمی‌زه می‌کند. وی از یک سو عنصر سازنده سیستم محسوب می‌شود، اما این سازندگی نه در یک رابطهٔ دیالکتیکی سوزه و ابزه، بلکه در یک رابطهٔ یک‌سویهٔ رفع نیازهای سیستم عمل می‌کند؛ از سوی دیگر، اگرچه سوزه تلاش می‌کند بر مبنای ارادهٔ خود عمل کند، اما تجربه‌های ارادی وی تنها همانند انسانی ایزوله در یک جزیرهٔ عاریتی به صورت پاره‌هایی ناپیوسته ظهور پیدا می‌کنند؛ به‌هرحال، این تجربه‌های پاره‌پاره شده را به‌نوعی می‌توان سلب مرکزیت از استاد دانشگاه و رانده‌شدن وی به کرانه‌ها نامید. استاد دانشگاه تلاش می‌کند که نقش خود را نه به عنوان سوزه سازنده در مرکزیت سیستم، بلکه در کرانه‌ها باید تا بتواند بودن خود را حافظل به صورت درون‌گرایانه برای خود اثبات کند؛ در نتیجه، کنش‌های زمانی انسان دانشگاهی در ساحت دانشگاه، نه در یک پیوستار زمانی با معانی ذهنی پیوسته، بلکه مجموعه‌ای از پاره‌های تجربی ناپیوسته در لحظه اکنون صورت می‌گیرد و این لحظات به صورت دورانی برای وی تکرار می‌شوند. انسان دانشگاهی، گویی در یک اکنون بسط‌یافته در معنای که «هلگا نووتني» (۱۹۹۶) آن را معنا می‌کند، زمان خود را سپری می‌کند.

در پایان با توجه به یافته‌های پژوهش که اغلب اعضای هیأت علمی خود را در سیطرهٔ زمان ساختاری و بوروکراتیک می‌بینند، پیشنهاد می‌شود سیاست کلیدی دانشگاه در جهت تمکز‌زدایی، بوروکراسی‌زدایی و تفویض اختیار به اعضای هیأت علمی در جهت گسترش زیست جهان و زمان کیفی صورت گیرد تا بدین طریق در-جهان-بودن عضو هیأت علمی تحقق یابد. این پژوهش به روش کیفی انجام شده که دارای مزايا و محدودیت‌های مختص به خود است؛ هرچند دارای اعتبار داخلی بیشتری است، اما باید از تعییم آن به کل جامعهٔ آماری و سطح کشور خودداری نمود. در ضمن پیشنهاد می‌گردد، پژوهش‌های کمی و پوزیتیویستی یا تلفیقی شکاف‌ها و محدودیت‌های آن را به‌طور قابل توجهی تکمیل خواهد کرد.

سپاسگزاری

در پایان از همهٔ اعضای هیأت علمی مشارکت‌کنندهٔ دانشگاه گیلان که در فرآیند این پژوهش همکاری فعال و صمیمانه داشتند، تقدیر و تشکر می‌نماییم.

مشارکت در صدی نویسنده‌گان

با توجه به استخراج مقاله از رساله دکتری، نگارنده اول وظیفه تحقیق و نگارش، تحت نظرارت نگارنده دوم به عنوان استاد راهنمای نگارنده سوم و چهارم نقش مشاور را برعهده داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسنده‌گان ضمن رعایت اخلاق نشر، نبود تعارض منافع و عدم حمایت مالی از هیچ مرکز دولتی و غیردولتی را اعلام می‌دارند.

پی‌نوشت

1. Adam
2. Agust Comte
3. Social and social dynamics
4. Kinloch
5. Human reflexive
6. Biographic time
7. Chronological age
8. Lewis & Weigart
9. Wagner
10. World life
11. Berger & Luckmann
12. Lived life
13. Intuition
14. Baconian Experience
15. Negative Experience
16. Linear time
17. Bacon
18. Popper's falsifiability
19. Zahavi
20. Dasein
21. Heidegger
22. Gibbs
23. Webb
24. Moran
25. Noonan
26. Vostal
27. Ylijoki
28. Liao
28. Menzies & Newson
30. Ackerl & Armenti
31. Hans Mantyla
32. Beck
33. Weber
34. Georg Simmel
35. Rosa
36. Nowotny

37. Elliot
38. Castells
39. Giddens
40. Baudrillard
41. Husserl
42. Schutz
43. Ricoeur
44. Epoché
45. Van Manen
46. Purpose sampling
47. Snowball sampling
48. Credibility
49. Dependability

کتابنامه

- جمشیدی، فرشته، (۱۴۰۱). «زمان و زیست زنان خانه‌دار؛ پدیدارشناسی تجربه زندگی روزمره زنان خانه‌دار شهر رشت». پایان نامه کارشناسی ارشد به راهنمایی: علی یعقوبی چوبیری، گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان (منتشر نشده).

- جهاندیده، سینا، (۱۳۹۱). «زمان، هویت و روایت: چگونگی فهم زمان در روایت‌های تخیلی غرب و ایران». مجله ادب پژوهی، ۱۹: ۱۲۱-۱۵۰.
https://adab.guilan.ac.ir/article_425_e7341dbd73fe708e366d5c44a2469f1f.pdf

- ذاکری نصارآبادی، زهراء، (۱۳۹۷). «واکاوی نظام معنایی شهروندان اصفهانی از زمان (تحلیل جامعه‌شناختی زمان‌مندی زندگی روزمره در گروه‌های اجتماعی)». رساله دکتری، به راهنمایی: محمد جواد زاهدی، گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور تهران (منتشر نشده).

- طالبی، ابوتراب؛ وزارموسوی، سیده زهراء، (۱۳۹۱). «درک اجتماعی از زمان و عوامل شکل‌دهنده آن». جامعه‌شناسی تاریخی، ۴(۱): ۲۵-۵۳.
<https://jhs.modares.ac.ir/article-25-10803-fa.html>

- طاهری‌کیا، حامد، (۱۳۹۷). «زیست فرهنگی استادان دانشگاه به مثابه زیست ازدست رفته». فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۷(۶۳): ۱۲۹-۱۵۱.
<https://doi.org/10.22034/jcsc.2020.89015.1644>

- کینلاک، گراهام سی، (۱۳۹۳). نظریه‌های جامعه‌شناختی (تکوین دیدگاه‌ها و پارادایم‌های اصلی آن). ترجمه غلامرضا جمشیدی‌ها و سید رحیم تیموری، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.

- عباداللهی حمید؛ کتعانی، محمدامین؛ و عابدین نژاد، صفری، (۱۳۹۷). «درک اجتماعی از زمان: مطالعه مقایسه‌ای بین ارمنه و مسلمانان شیعه». *کنفرانس ملی توسعه اجتماعی*.

- Adam, B., (1990). *Time and Social Theory*. Camberidge, Polity Press
- Adam, B., (1995). *Timewatch*. Camberidge, Polity Press.
- Adam, B., (2004). *Time*. Camberidge, Polity Press.
- Baudrillard, J., (1998). *The Consumer Society*. London, Routledge.
- Beck, K., (1994). *Medien und Konstruktion der Zeit*. Berlin, Springer.
- Berger, P. & Luckman, T., (1991). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. London, Penguin Books.
- Brinkman, S. & Kvæle, S., (2018). *Doing Interviews*. London: Sage Publication.
- Castells, M., (2010). *The Rise of Network Society*. Vol 1, 2nd Edition, West Sussex, Wiley _ Blackwell Publication.
- Ebadoullahi, H.; Kanani, M. A. & Soghra, A., (2018). "Social Understanding of Time: Comparative Studying Between Shia Muslims and Armenians of Iran". *National Conference on Social Development* [In Persian].
- Elliot, A., (2019). *The Culture of AI: Everyday Life and the Digital Revolution*. London: Routledge.
- Ferguson, H., (2006). *Phenomenological Sociology*. London: Sage Publication.
- Filip, V., (2015). "Speed kills, speed thrills: constraining and enabling accelerations in academic work-life, Globalisation". *Societies and Education*, 13: 3: 295-314. DOI: 10.1080/14767724.2014.959895.
- Flick, U., (2009). *An Introduction to Qualitative Research*. Sage Publications, London.
- Gert Larsen, H. & Adu, Ph., (2022). *The Theoretical Framework in Phenomenological Research*. London, Routledge.
- Gibbs, P.; Ylijoki, O. et el., (2015). *Universities in the Flux of Time: An Exploration of Time and Temporality in University Life*. New York, Routledge.

- Heidegger, Martin (1985), *History of the Concept of Time (Prolegomena)*, Trans. Theodore Kiesel, Bloomington, Indiana University Press.
- Heidegger, M., (2010). *Being and Time*. New York, State University of New York Press.
- Husserl, E., (2012). *Ideas: General Introduction to Pure Phenomenology*. London: Routledge.
- Jahandideh, S., (2012). "Time, Identity and Narrative: The Manner of Understanding Time in Western and Iranian's Narrative". *Adab Pazhuhi*, 6: 19, 121-150, https://journals.guilan.ac.ir/article_425.html?lang=en [In Persian].
- Jamshidi, F., (2022). "Time and House Wives' Life: Phenomenological Studying of Everyday Life of House Wives of City of Rasht". M. A. Thesis, Advised by Ali Yaghoobi, University of Guilan, Faculty of Literature and Humanities, Department of Social Science (Unpublished); [In Persian].
- Kinloch, G. Ch., (1977). *Sociological Theory: Its Development and Major Paradigms*. New York, McGraw-Hill. [Translates in Persian 2014].
- Lewis, J. D. & Weigart, J. A., (1981). "The Structures and Meaning of Social-Time". In: *Sociology of Time*. by: John Hassard (1990), New York, Palgrave Macmillan.
- Liao, T. F.; Beckman, J.; Marzolph, E.; Riederer, C.; Sayler, J. & Schmelkin, L., (2013). "The social definition of time for university students". *Time & Society*, 22(1): 119-151. <https://doi.org/10.1177/0961463X11404385>.
- Menzies, H. & Newson, J., (2007). "No Time to Think: Academics' life in the globally wired university". *Time & Society*, 16(1): 83-98. <https://doi.org/10.1177/0961463X07074103>.
- Moran, D., (2000). *Introduction to Phenomenology*. London: Routledge.
- Noonan, J., (2015). "Thought-time, money-time, and the temporal conditions of academic freedom". *Time & Society*, 24(1): 109-128. <https://doi.org/10.1177/0961463X14539579>.
- Nowotny, H., (1996). *Time: The Modern and Postmodern Experience*. Cambridge, Polity Press.
- Rosa, H., (2013). *Social Acceleration: A New Theory of Modernity*.

Translated by: Jonathan Trejo-Mathys, New York, Columbia University Press.

- Rosa, H., (2016). *Beschleunigung: Die Veränderung der Zeitstrukturen in der Moderne*. Berlin, Suhrkamp Verlag.
- Sandra, A. & Armenti, C., (2004). "Sleepless in academia". *Gender and Education*, 16 (1): 3-24, DOI: 10.1080/0954025032000170309.
- Schutz, A., (1972). *The Phenomenology of Social World*. United States of America, Northwestern University Press.
- Seidman, I., (2006). *Interviewing as Qualitative Research*. 3rd Edition, New York, Teachers College Press.
- Taheri Kia, H., (2021). "Professor's cultural life of the university as missed life". *Journal of Cultural Studies and Communication*, 17 (63): 129-151. <https://doi.org/10.22034/jesc.2020.89015.1644> [In Persain].
- Talebi, A. & Zavvar Moosavi, Z., (2012). "Social Perception of Time and the Factors that Shape It". *JHS*, 4 (1): 25-53. <http://jhs.modares.ac.ir/article-25-10803-fa.html> [In Persain].
- Van Manen, M., (2014). *Phenomenology of Practice*. London: Routledge.
- Vostal, F., (2013). "Academic Life in the Fast Lane: The Experience of Time and Speed in British Academia". *Time & Society*, Sage Publication: 1-25.
- Wagner, R. H., (1983). *Phenomenology of Consciousness and Sociology of the Life_World*. Alberta, The University of Alberta Press.
- Jenny, W.; Tony, S. et al., (2002). *Understanding Bourdieu*. Australia, Allen & Unwinn Publication.
- Ylijoki, O.-H. & Mäntylä, H., (2003). "Conflicting Time Perspectives in Academic Work". *Time & Society*, 12(1): 55-78. <https://doi.org/10.1177/0961463X03012001364>.
- Ylijoki, Oili-H., (2013). "Boundary-work between work and life in the high-speed university". *Studies in Higher Education*, 38 (2). 242-255, DOI: 10.1080/03075079.2011.577524.
- Zahavi, D., (2019). *Phenomenology: The Basics*. New York, Routledge.
- Zakeri Nasrabadi, Z., (2018). "Understanding The Meaning System of